

УКРАЇНА

(19) UA (11) 39752 (13) A

(51) 7 A61B5/02

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС

ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВІНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ІНДИВІДУАЛІЗОВАНОГО ПІДБОРУ АНТИГІПЕРТЕНЗИВНОЇ ТЕРАПІЇ

(21) 2001020749

(22) 02.02 2001

(24) 15 06 2001

(46) 15 06 2001, Бюл. № 5, 2001 р.

(72) Іпащук Тетяна Олександрівна, Ташук Віктор
Корнійович

(73) ІПАЩУК ТЕТЯНА ОЛЕКСАНДРІВНА

(57) Спосіб індивідуалізованого підбору анти-
гіпертензивної терапії, що включає визначення
добового профілю артеріального тиску за
допомогою цілодобового моніторування тиску таіндивідуалізований підбір лікарських засобів
пацієнтам з артеріальною гіпертензією, який
відрізняється тим, що моніторування тиску
проводять на фоні почергового фізичного та
психоемоційного навантаження і оцінюють
динаміку тиску, причому якщо артеріальний тиск
підвищувався переважно під впливом фізичного
навантаження - призначають β-адреноблокатори,
під впливом психоемоційного навантаження -
призначають антагоністи кальцію, а якщо тиск не
змінювався - інгібітори ангіотензинперетворю-
ючого ферменту.

Винахід відноситься до галузі медицини, а
саме кардіології, і може бути використаним в клі-
ніці для адекватного підбору медикаментозних за-
собів хворим на артеріальну гіпертензію (АГ).

Всі раніше відомі варіанти лікування АГ вк-
лючають тривалу медикаментозну корекцію без
врахування індивідуального добового профілю ар-
теріального тиску (АТ) у конкретного пацієнта та
впливу стрес-факторів на даний профіль. Біль-
шість препаратів не можуть забезпечити 100%
ефективність лікування і в середньому кількість
пацієнтів, що відповіли на монотерапію препара-
том будь-якого класу, може значно коливатися: в
клінічних дослідженнях цей показник складає від
50 до 85%, в широкій практиці - менше 50%. Така
невисока ефективність монотерапії обумовлена
розбіжностями в пускових механізмах розвитку АГ
та відсутністю критеріїв для диференційованого
вибору гіпотензивних засобів.

В клінічних та поліклінічних умовах визна-
чають рівень АТ переважно за допомогою методу
Короткова. Але під час загальноприйнятого ви-
мірювання АТ неможливо визначити його коливан-
ня протягом доби (циркадні ритми), зміни під впли-
вом різних фізичних, емоційних та інтелектуальних
перенавантажень, а також в нічні години, оцінити
ступінь тривожної реакції хворого на лікаря. Всю
необхідну інформацію можна одержати за допомо-
гою добового автоматичного моніторування АТ.
Цей неінвазивний метод дає можливість не тільки
діагностувати АГ, але й оцінити ефективність анти-

гіпертензивних засобів, обрати програму опти-
мальної фармакотерапії.

Прототипом винаходу є спосіб індивідуалізо-
ваного підбору антигіпертензивної терапії, що вк-
лючає визначення добового профілю артеріально-
го тиску за допомогою цілодобового моніторуван-
ня тиску та індивідуалізований підбір лікарських
засобів пацієнтам з артеріальною гіпертензією (за-
лежно від частоти серцевих скорочень, коливання
артеріального тиску впродовж доби, тощо призна-
чають β-адреноблокатори, антагоністи кальцію та
інгібітори ангіотензинперетворюючого ферменту)
(див. Ж., Український кардіологічний журнал № 12,
1998, с.65-68).

Недоліками вказаного способу є підбір анти-
гіпертензивної терапії лише з врахуванням до-
бового профілю АТ кожного пацієнта, отриманого
при цілодобовому моніторуванні АТ, без визначен-
ня впливу стрес-факторів на коливання АТ про-
тягом доби, на фоні яких найчастіше розвиваються
найбільш небезпечні ускладнення артеріальної гі-
пертензії (інфаркт міокарда, гостре порушення
мозкового кровообігу та ін.).

В основу винаходу поставлено задачу ство-
рити такий спосіб індивідуалізованого підбору ан-
тигіпертензивної терапії, у якому шляхом додатко-
вого вивчення впливу стрес-факторів досягається
підвищення ефективності лікування хворих на АГ.

Поставлена задача вирішується тим, що
запропоновано спосіб індивідуалізованого підбору
антигіпертензивної терапії, що включає визначен-
ня добового профілю артеріального тиску за до-

(19) UA (11) 39752 (13) A

помогою цілодобового моніторингу тиску та індивідуалізований підбір лікарських засобів пацієнтам з артеріальною гіпертензією, у якому, згідно з винаходом, моніторинг тиску проводять на фоні почергового фізичного та психоемоційного навантаження і оцінюють динаміку тиску, причому якщо артеріальний тиск підвищувався переважно під впливом фізичного навантаження - призначають β -адреноблокатори, під впливом психоемоційного навантаження - призначають антагоністи кальцію, а якщо тиск не змінювався - інгібітори ангіотензин-перетворюючого ферменту.

Даний спосіб проводиться шляхом добового моніторингу АТ та визначення добового профілю АТ з врахуванням щоденників, що вели пацієнти в залежності від впливу стрес-факторів на добові коливання АТ всі пацієнти були розділені на три групи:

1 група - пацієнти зі значним підвищенням АТ переважно під впливом фізичного навантаження;

2 група - пацієнти зі значним підвищенням АТ переважно під впливом психоемоційного навантаження;

3 група - пацієнти, у яких АТ суттєво не змінювався під впливом фізичного та психоемоційного навантаження.

Всім хворим в якості тестової монотерапії призначались наступні групи препаратів: β -адреноблокатори (небілет в дозовій дозі 5 мг), блокатори кальцієвих каналів (амлодипін в дозі 5 мг/добу) та інгібітори ангіотензин-перетворюючого ферменту (едніт в дозовій дозі 10 мг). Враховуючи дані, отримані після моніторингу АТ на фоні лікування даними препаратами, встановлено, що в першій групі хворих найбільш ефективними виявились β -адреноблокатори, в другій - антагоністи кальцію, в третій - інгібітори АПФ.

Даний винахід забезпечує підвищення ефективності лікування пацієнтів з АГ. Результати використання запропонованого способу наведені в таблиці.

Таким чином, застосування даного способу підбору антигіпертензивної терапії у хворих на АГ забезпечує підвищення ефективності лікування з 65 до 94%.

Суть винаходу пояснюється конкретними прикладами застосування способу.

Приклад 1. Хворий Г., 54 роки, історія хвороби № 3187. 21.10.1999 р. поступив зі скаргами на головний біль в потиличній ділянці, запаморочення, періодично виникаючий тулий біль в ділянці серця, нудоту. Підвищення артеріального тиску вперше зареєстрували 4 роки тому. Неодноразово лікувався амбулаторно та в стаціонарі. Приймає β -адреноблокатори (метопролол в дозі 100 мг/добу) та діуретики (гіпотіазид - 12,5 мг/добу). Хворому проведено добове моніторинг АТ на фоні навантажень: о 10⁰⁰ та о 18⁰⁰ - фізичних (підйом по сходах), а в проміжку, о 12⁰⁰ та о 16⁰⁰ - емоційних (розмова у підвищених тонах, тощо). Вихідні показники моніторингу АТ: середньодобовий АТ: 147.79/81.23 мм рт.ст.; максимальний систолічний АТ: 192 мм рт.ст.; максимальний діастолічний АТ: 134 мм рт.ст.; добовий індекс: 3.6%; варіабельність систолічного АТ: 18.06; варіабельність діастолічного АТ: 13.81; середній індекс часу:

54.35%; середній індекс площі: 181.95 мм.Нг год. Було визначено, що значні підйоми артеріального тиску у хворого відмічалися під впливом психоемоційного навантаження. Пацієнту було замінено β -адреноблокатори на антагоністи кальцію (амлодипін в дозовій дозі 5 мг/добу). Вихідний АТ: 170/110 мм рт.ст. Первинна реакція на лікування спостерігалась через 8 годин у вигляді зниження тиску до 155/100 мм рт.ст. Через два тижні після проведеного лікування отримані наступні дані моніторингу АТ: середньодобовий АТ: 135.73/71.25 мм рт.ст.; максимальний систолічний АТ: 168 мм рт.ст.; максимальний діастолічний АТ: 106 мм рт.ст.; добовий індекс: 7.2%; варіабельність систолічного АТ: 10.82; варіабельність діастолічного АТ: 8.35; середній індекс часу: 35.21%; середній індекс площі: 92.35 мм.Нг год. Хворому було рекомендовано в подальшому приймати антагоністи кальцію (амлодипін 5 мг/добу одноразово).

Приклад 2. Хвора З., 49 років, історія хвороби № 4923. 13.04.2000 р. поступила з гіпертонічним кризом, АТ 200/110 мм рт.ст., скаргами на сильний головний біль та біль в ділянці серця давлячого характеру, серцебиття, миготіння мушок перед очима. Впродовж 5 років хворіла на гіпертонічну хворобу, в зв'язку з чим періодично (2-3 рази на рік) одержувала курс лікування в кардіодиспансері. Хвора отримує антигіпертензивну терапію: діуретик (гіпотіазид - 12,5 мг/добу) та антагоніст кальцію (ніфедипін - 30 мг/добу). Проведено добове моніторинг АТ під впливом навантажень, як наведено у прикладі 1. В результаті обстеження не виявлено чіткого зв'язку між підйомами АТ та фізичним чи психоемоційним навантаженням. Вихідні показники моніторингу АТ: середньодобовий АТ: 151.66/105.05 мм рт.ст.; максимальний систолічний АТ: 200 мм рт.ст.; максимальний діастолічний АТ: 115 мм рт.ст.; добовий індекс: 2.73%; варіабельність систолічного АТ: 17.82; варіабельність діастолічного АТ: 12.64; середній індекс часу: 73.68%; середній індекс площі: 126.4 мм.Нг год. Хворій було рекомендовано замінити ніфедипін на едніт в дозі 10 мг/добу. Через два тижні отриманого лікування вдалося досягти на фоні 10 мг/добу едніту стабілізації АТ: середньодобовий АТ: 135.26/90.32 мм рт.ст.; максимальний систолічний АТ: 155 мм рт.ст.; максимальний діастолічний АТ: 90.32 мм рт.ст.; добовий індекс: 6.5%; варіабельність систолічного АТ: 11.31; варіабельність діастолічного АТ: 7.62; середній індекс часу: 42.65%; середній індекс площі: 87.62 мм.Нг год. Самопочуття хворої суттєво покращилось: зникли головні болі, болі в серці, миготіння "мушок" перед очима. Пацієнтка виписана через 16 днів в задовільному стані (середньодобовий АТ: 132.41/87.51 мм рт.ст.).

З прикладів та таблиці можна побачити, що запропонований авторами спосіб дозволяє:

- досягти стабільного гіпотензивного ефекту у пацієнтів з артеріальною гіпертензією;
- призначити гіпотензивну терапію враховуючи індивідуальні особливості кожного пацієнта;
- попередити розвиток ускладнень, про що свідчить зменшення індексу варіабельності;
- покращити результати цілодобового моніторингу артеріального тиску у більшій кількості пацієнтів.

Порівняльна характеристика ефективності використання запропонованого та відомого способу в клінічній практиці

Критерії	Запропонований спосіб	Відомий прототип
1. Скорочення терміну лікування в стаціонарі	На 3-4 дні	1-2
2. Зменшення кількості гіпертонічних кризів та важкості ускладнень	У 91% пацієнтів	62%
3. Час настання ефекту	Наприкінці курсового лікування	Перша реакція через 7 год, при подальшій стабілізації ефекту
4. Фармакологічне навантаження антигіпертензивними препаратами	Збереження дозування засобів	Зменшення дози препарату на фоні збереження гіпотензивного ефекту
5. Покращення показників цілодобового моніторингу АТ	У 90% хворих	75 %
6. Покращення ефекту лікування	У 94 % хворих	65%
7. Зменшення тривалості тимчасової непрацездатності (у днях, у випадках, у тривалості випадку)	У 87 % хворих	62 %

Тираж 50 екз.

Відкрите акціонерне товариство «Патент»
Україна, 88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 101
(03122) 3 – 72 – 89 (03122) 2 – 57 – 03

